

Gospodarno in odgovorno do okolja

ZRS Bistra Ptuj je v okviru evropskih projektov RESEETIES in ZERO WASTE PRO v sodelovanju z Zvezo ekoloških gibanj Slovenije, Zbornico komunalnega gospodarstva – GZS in Ministrstvom za kmetijstvo in okolje organizirala dvodnevni nacionalni strokovni posvet **Gospodarno in odgovorno do okolja**.

Dr. Klavdija Rižnar, ZRS Bistra Ptuj

Fotoarhiv ZRS Bistra

V marcu 2014 so se strokovnega posveta v Moravskih Toplicah udeležili strokovnjaki iz vse Slovenije, kjer so prvi dan v dveh sekcijah *Podaljšana odgovornost – odgovornost ali prevara?* in *Odpadek kot surovina na nepravem mestu?* predstavili 15 aktualnih tem, med katerimi sta bila tudi dva primera dobrih praks na področju celovitega ravnanja z odpadki v Italiji in na Madžarskem. Drugi dan se je v celodnevni sekciji zvrstilo 13 strokovnih predavanj, ki so obravnavala varstvo zraka v Sloveniji. Z zaključno okroglo mizo se je odprla razprava na temo *Reguliranje dejavnosti v prostoru kot orodje za zaščito zraka*.

Podaljšana odgovornost – odgovornost ali prevara?

Po načelu podaljšane odgovornosti proizvajalca morajo podjetja organizirati in financirati ločeno zbiranje, ponovno uporabo, predelavo in odstranjevanje odpadnih izdelkov in embalaže za določene odpadkovne tokove. V Sloveniji sheme večinoma delujejo tako, da ima končni uporabnik pravico brezplačno oddati izdelek distributerju ali javni komunalni službi – odvisno od vrste odpadka. Vendar pa je podaljšana odgovornost proizvajalca v nacionalni pravni red prenesena le deloma, saj so javna komunalna podjetja zavezana tako zbrane izdelke in embalažo iz gospodinjstev brezplačno prepuščati shemam. To pomeni, da ločeno zbiranje teh vrst odpadkov v Sloveniji še vedno financirajo gospodinjstva. In prav zato je na mestu vprašanje odgovornosti ali prevare, saj iz leta v leto prihaja sistem v večje težave na področjih odpadne komunalne embalaže, nagrobnih sveč, odpadnih gum, OEEO, motornih vozil, skratka sheme ne delujejo. Problem po-

staja nerešljiv z vedno večjimi količinami ločeno zbranih komunalnih odpadkov in večjim številom shem. Da bomo sposobni vire v odpadkih prepoznati kot surovine za nova zelena delovna mesta, moramo delovati gospodarno in odgovorno. Ker bi morala biti embalažnina v prvi vrsti namenjena vzpostavitvi in delovanju sistema ločenega zbiranja, predelave in odstranjevanja, je nujno neprofitno delovanje, kar pomeni, da bi dobiček moral biti usmerjen v izboljšave, razvoj in učinkovitejše opravljanje te dejavnosti.

Odpadek kot vir surovin na nepravem mestu?

Sedanje ravnanje s komunalnimi odpadki v Sloveniji je segmentu ločenega zbiranja sicer spodbudno, saj se ločeno zbere kar 35 % odpadkov, za katere pa ni zagotovljene celovite uporabe. Še huje je, da nismo samooskrbni niti za tiste vrste odpadkov, za katere obstaja možnost njihove izrabe kot virov. Ali odpadki kot vir surovin pristanejo na nepravem mestu? Za doseganje okoljskih ciljev Evropske unije »20-20-20« moramo biti usposobljeni za učinkovito rabo virov, ki pomeni ustvarjanje večje vrednosti z uporabo manjše količine materialov in drugačno porabo. Takšno ravnanje bo omejilo tveganje pomanjkanja virov in obdržalo okoljske vplive v naravnih mejah našega planeta. Pri tem je pomembna tudi sanacija starih okoljskih bremen z zmanjšanjem vpliva na okolje.

Varstvo zraka v Sloveniji

Kakovost zraka v Sloveniji ni v skladu z evropsko zakonodajo. Največji problem predstavljajo delci PM₁₀, ki so dokazano škodljivi zdravju. Podobno stanje je v nekaterih državah Evropske unije,

Z novinarske konference, 21. marca: dr. Marinka Vovk, Drago Dervarič, Leon Behin, dr. Klavdija Rižnar, minister za kmetijstvo in okolje mag. Dejan Židan, dr. Boštjan Petelinc, mag. Tanja Bolte, Karel Lipič, Ivan Kukovec in Sebastijan Zupanc

na kar kažejo velika prizadevanja za njegovo izboljšanje. Evropska komisija je namreč predlagala nov paket ukrepov za čist zrak, ki posodablja obstoječo zakonodajo in nadalje zmanjšuje škodljive emisije iz industrije, prometa, energetskih naprav in kmetijstva z namenom, da bi se zmanjšal njihov vpliv na zdravje ljudi in okolje. V skladu z Direktivo 2008/50/ES o kakovosti zunanjega zraka in čistejšemu zraku za Evropo mora tudi Slovenija ob preseganju mejnih vrednosti onesnaževal v zraku pripraviti načrt za kakovost zraka. Med največjimi vzroki za »slab zrak« so predvsem individualna kurišča in promet. Z varovanjem

osnovne prvine okolja, kot določa 72. člen Ustave RS, je pravica do življenja v čistem okolju ena od ustavno zaščiteneh človekovih pravic. Za zaščito zdravja ljudi bo država morala gospodarno in odgovorno regulirati dejavnosti v prostoru kot orodje za zaščito zraka, prav tako nosilci izvora pri njeni implementaciji.

Zaključki posvetovanja kot koristna podlaga za oblikovanje sklepov bodo v naslednjih dneh posredovani širši javnosti, pristojnim državnim organom, strokovnim institucijam in nevladnim organizacijam. Več bo objavljeno na www.bistra.si.

